

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ.¹ 355/V/2007
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου, του κτηρίου των Γραφείων της (Κότσικα 1Α & Πατησίων), την 20^η Ιουνίου 2007, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Γεράσιμος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Αριστομένη Κομισόπουλου,

Αριστέα Σινανιώτη,

Φαίδων Στράτος,

Κυριάκος Μακαρώνας, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Χρήστου Ιωάννου,

Δέσποινα Κλαβανίδου, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Βασίλειου-Σπυρίδωνα Χριστιανού,

Ευθύμιος Πουρναράκης, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Απόστολου Ρεφενέ,

Δημήτριος Γιαννέλης,

Ελίζα Αλεξανδρίδου, και

Γεωργία Μπεχρή-Κεχαγιόγλου

Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά αυτών μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής Ε.Α.), αν και προκληθέντα, δεν προσήλθαν στη συνεδρίαση, λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Όλγα-Ανίτα Ραφτοπούλου, λόγω κωλύματος της τακτικής Γραμματέως Αικατερίνης Τριβέλη.

Θέμα της συνεδρίασης ήταν η λήψη απόφασης επί της με αριθ. πρωτ. 1673/21.3.2007 Εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού που αφορά **αυτεπάγγελτη έρευνα, κατόπιν της με αριθ. πρωτ. 4384/20.7.2005 επιστολής του Κεντρικού Λιμεναρχείου Καβάλας με θέμα παράνομες εκπώσεις επί των ισχυόντων ναύλων Καβάλας-Πρίνου και Κεραμωτής-Θάσου.**

Στη συζήτηση παρέστη ο Αντιπλοίαρχος Λ.Σ. Κωνσταντίνος Γκώνιας, ο οποίος ορίστηκε ως εκπρόσωπος από τους Υπουργούς Ανάπτυξης και Εμπορικής Ναυτιλίας, σύμφωνα με τα υπ' αριθ. υμ. πρωτ. 4905/19.6.2007 και 3337/5.4/07/18-6-2007 έγγραφα, αντίστοιχα, προκειμένου να συμμετέχει, βάσει του άρθρου 17 παρ. 5 του ν. 3260/2004, χωρίς δικαίωμα ψήφου στις συζητήσεις ενώπιον της Επιτροπής για την ως άνω υπόθεση.

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Στη συνεδρίαση είχαν νομίμως κλητευθεί και παρίσταντο: (α) το ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ ΚΑΒΑΛΑΣ, δια του νομίμου εκπροσώπου του Αντιπλοιάρχου Λ.Σ. Σταύρου Μπουδαλάκη, (β) η ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ Ε/Γ - Ο/Γ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΒΑΛΑΣ-ΘΑΣΟΥ (εφεξής Κοινοπραξία), δια του νομίμου εκπροσώπου της Ιωάννη Μητσόπουλου και μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Παναγιώτη Τικόπουλου, και (γ) η ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΑΣΟΥ Α.Ε. (εφεξής ΑΝΕΘ) δια του νομίμου εκπροσώπου της Ιωάννη Δημητριάδη, και μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου της Φώτιου Βακρατσά.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής Γ.Δ.Α.) ο Προϊστάμενος του Δ' Τμήματος της Β' Διεύθυνσης Εφαρμογής της Γ.Δ.Α. Μιχαήλ Πολέμης, ως εκτελών χρέη Γενικού Εισηγητή, λόγω δικαιολογημένου κωλύματος του αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή και Προϊσταμένου της Β' Διεύθυνσης Εφαρμογής Ιωάννη Μιχαήλ, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την ως άνω με αριθ. πρωτ. 1673/21.3.2007 γραπτή Εισήγηση της Υπηρεσίας, και πρότεινε τα εξής: «..., διαπιστώνεται ότι κανένα πρόβλημα δεν φαίνεται να υπάρχει στη σχετική αγορά από πλευράς ελεύθερου ανταγωνισμού, εκτός ίσως από το γεγονός ότι η δραστηριοποιούμενη σε αυτήν οριζόντια σύμπραξη επιχειρήσεων (Κοινοπραξία Ε/Γ – Ο/Γ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΒΑΛΑΣ-ΘΑΣΟΥ) δεν έχει γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Παρατηρείται όμως ότι, τουλάχιστον με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία, η ύπαρξη της ως άνω κοινοπραξίας στην εξεταζόμενη περίπτωση, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, είναι επωφελής για τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά, καθώς αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα, ο οποίος εξωθεί κυρίως την Α.Ν.Ε.Θ. σε παροχή εκπτώσεων μέχρι και 50%, προς όφελος του καταναλωτή.»

Κατόπιν το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των ενδιαφερομένων μερών, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους, απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής Επιτροπή ή Ε.Α.), και ζήτησαν, η μεν Κοινοπραξία την απόρριψη των αιτιάσεων της Γ.Δ.Α., όπως αυτές αναφέρονται στην ως άνω εισήγηση της Γ.Δ.Α., η δε ΑΝΕΘ να γίνει δεκτή η εισήγηση της Γ.Δ.Α..

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη κατά τη συνεδρίαση της 31^{ης} Ιουλίου 2007 (ημέρα Τρίτη και ώρα 16:00), την οποία συνέχισε και ολοκλήρωσε κατά τη συνεδρίαση της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, (ημέρα Πέμπτη και ώρα 11:00). Οι ανωτέρω συνεδριάσεις έλαβαν χώρα στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των Γραφείων της. Η Επιτροπή κατά τη διάσκεψή της, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση της Γ.Δ.Α., και τις απόψεις που διετύπωσαν προφορικά τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

1. Το Κεντρικό Λιμεναρχείο Καβάλας κατέθεσε στις 20-7-2005 επιστολή (αριθ. πρωτ. 4384) στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, στην οποία αναφέρεται ότι το εν λόγω Λιμεναρχείο δέχεται σχεδόν καθημερινά καταγγελίες από Κοινοπραξία, πλοία της οποίας δραστηριοποιούνται στις τοπικές γραμμές Καβάλας-Θάσου και Κεραμωτής-Θάσου, σύμφωνα με τις οποίες ανταγωνιστής της (εταιρία Α.Ν.Ε.Θ.) προβαίνει σε εκπτώσεις επί των ισχυόντων ναύλων, τις οποίες θεωρεί παράνομες, επειδή δεν τηρήθηκαν οι διαδικασίες

που προβλέπονται από την παράγραφο 11 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 3323/1/01/05/26-05-2005. Ως εκ τούτου το Κ.Λ. Καβάλας ζήτησε να ερευνηθεί αν η εταιρεία Α.Ν.Ε.Θ. κατέχει δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές και αν υφίσταται θέμα κατάχρησης αυτής.

2. Με βάση αυτό το αίτημα, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού διεξήγαγε αυτεπάγγελτα έρευνα προκειμένου να διερευνηθεί ο παράνομος ή μη χαρακτήρας των εκπτώσεων επί των ισχυόντων ναύλων στις γραμμές Καβάλας-Πρίνου και Κεραμωτής-Θάσου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 703/77, όπως κάθε φορά ισχύουν.
3. Ειδικότερα, η κατά χρονολογική σειρά παράθεση των γεγονότων που κατέληξαν στην παρέμβαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έχει ως εξής :
 - 3.1. Στις 14-6-05 κοινοποιήθηκε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού επιστολή της Κοινοπραξίας Ε/Γ - Ο/Γ Πλοίων Καβάλας-Θάσου (Κοινοπραξία) απευθυνόμενη προς το ΥΕΝ και το Κεντρικό Λιμεναρχείο (Κ.Λ.) Καβάλας με θέμα “Τήρηση ναυτολογίου” 3439/14-06-05 σχετικά με την τήρηση ναυτολογίου και εμπορικών εκπτώσεων από την ΑΝΕΘ Ναυτιλιακή εταιρεία Θάσου Α.Ε.
 - 3.2. Ακολούθησε σήμα του ΥΕΝ προς το Κ.Λ. Καβάλας και κοινοποίηση στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού σχετικά με τις εμπορικές εκπτώσεις. Με την εν λόγω επιστολή ζητείται η διερεύνηση των εν λόγω εκπτώσεων από το Κ.Λ. Καβάλας και αποστολή των αποτελεσμάτων στο ΥΕΝ και στην Ε.Α.
 - 3.3. Με αφορμή την επιστολή του ΥΕΝ, ακολούθησε αλληλογραφία του Κ.Λ. Καβάλας με τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, με την οποία το Κ.Λ. ενημερώθηκε σχετικά με τις αρμοδιότητες της Ε.Α. και τελικά με την 3321/01/05 επιστολή του πιθανολόγησε παράβαση του ν. 703/77, αρθρ. 2, παρ. (α) και (γ) (καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης), χωρίς όμως να παρέχει τα απαραίτητα στοιχεία για τη θεμελίωση της παράβασης αυτής.
 - 3.4. Για τη διαπίστωση ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης και καταχρηστικής εκμετάλλευσης αυτής, υπήρξε αλληλογραφία της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού με το Κ.Λ. Καβάλας (επιστολές από 3-10-2005, 20-10-2005, 4-1-2006), την Κοινοπραξία (υπ’ αριθ. πρωτ. 48/4-1-2006) και την ΑΝΕΘ (υπ’ αριθ. πρωτ. 47/4-1-06) σε αναζήτηση στοιχείων σχετικών με την υπόθεση.
 - 3.5. Στις ως άνω επιστολές απάντησαν η μεν Κοινοπραξία με την αίτηση να μην εξετασθεί η υπόθεση από την Ε.Α. λόγω εκκρεμότητας ανάλογης υπόθεσης στα Δικαστήρια (24-1-2006), ενώ η ΑΝΕΘ σε επιστολή της προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (26-2-2006) παρουσίασε στοιχεία και ανέφερε ότι η Κοινοπραξία παρέχει εκπτώσεις μεγαλύτερες των δηλωθέντων και προβαίνει σε αθέμιτο ανταγωνισμό. Με τη σειρά της στις 4-8-2006, η Κοινοπραξία απέστειλε με επιστολή στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού χειρόγραφα εισιτήρια με βάση τα οποία υποστήριζε ότι η ΑΝΕΘ συνεχίζει να χρησιμοποιεί διάφορες μεθόδους λειτουργώντας σε βάρος του ελεύθερου και υγιούς ανταγωνισμού, με σκοπό την

οικονομική ζημία και τον εκτοπισμό της Κοινοπραξίας από τις γραμμές της Νήσου Θάσου.

- 3.6. Στις 12-1-2007, η Κοινοπραξία επανερχόμενη με επιστολή της προς τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, ζήτησε την άμεση επαναφορά και επανεξέταση του θέματος από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, παρά το γεγονός ότι η εκδίκαση (από την Ε.Α.) της υπόθεσης ανεστάλη με αίτημα τους εν' όψει της αναμενόμενης απόφασης εκ μέρους του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καβάλας.
- 3.7. Σε νεότερη επιστολή της Κοινοπραξίας με ημερομηνία 12-1-2007, παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με την εκ μέρους της ΑΝΕΘ ταυτόχρονη έκδοση φορτωτικών και εισιτηρίων από Κεραμωτή για Θάσο και αντίστροφα (δηλ. μετ' επιστροφής), λειτουργώντας, κατά την άποψη της Κοινοπραξίας, σε βάρος του υγιούς και θεμιτού ανταγωνισμού, αφού στις γραμμές Θάσου η προτεραιότητα καθορίζεται με βάση το χρόνο άφιξης των οχημάτων στην αποβάθρα και όχι με προηγούμενη έκδοση εισιτηρίων, για περαιτέρω δέσμευση των οχημάτων και αποκλειστική μετακίνησή τους με τη συγκεκριμένη εταιρεία (ΑΝΕΘ).
- 3.8. Με την υπ' αριθμ. 32/2007 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καβάλας, έγινε εν μέρει δεκτή η αγωγή της Κοινοπραξίας κατά της ΑΝΕΘ.
4. Στη θαλάσσια περιοχή του Ν. Καβάλας δραστηριοποιούνται στα τοπικά δρομολόγια των γραμμών Κεραμωτής-Θάσου και Καβάλας-Πρίνου-Θάσου Ε/Γ και Ο/Γ πλοία (πορθμεία) που ανήκουν στις ναυτιλιακές εταιρείες: (α) Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Θάσου Α.Ε. (Α.Ν.Ε.Θ.), (β) Κοινοπραξία Ε/Γ/ και Ο/Γ Πλοίων Καβάλας-Θάσου, η οποία προήλθε από σύμπραξη των εταιρειών Ν.Ε.Κ. Α.Ε., ΡΟΔΟΠΗ Ν.Ε., και (γ) Πορθμεία Βορείου Ελλάδας Ν.Ε. Μόνο στη γραμμή Κεραμωτής-Θάσου δραστηριοποιείται εκτός από τις παραπάνω εταιρείες και η εταιρεία ΠΑΝΑΓΙΑ ΑΣΣΙΝΟΥ Α.Ε.
5. Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση, θα πρέπει να προσδιορισθεί η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών και η σχετική γεωγραφική αγορά.
 - 5.1. Ως σχετική αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας θεωρείται η αγορά, η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους, και της σκοπούμενης χρήσης τους· ενώ ως σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται η αγορά που περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες τους υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

Κατά την κρίση της Επιτροπής, στην παρούσα υπόθεση, πρέπει να γίνει διάκριση δύο αγορών υπηρεσιών, αφενός: α) η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς προσώπων με κλασικού / συμβατικού τύπου Ε/Γ – Ο/Γ πλοία και β) η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς οχημάτων με κλασικού / συμβατικού τύπου Ε/Γ – Ο/Γ πλοία.
 - 5.2. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία όλες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις βρίσκονται σε παρεμφερείς συνθήκες ανταγωνισμού

όσον αφορά τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες (Τ-83/91 Tetra Pak κατά επιτροπής, παρ. 91, Τ-128/88, παρ. 140 και Ε.Α. 40/1996).

Στην υπό κρίση υπόθεση η Επιτροπή θεωρεί ότι υφίστανται δύο σχετικές γεωγραφικές αγορές: i) η ακτοπλοϊκή γραμμή Καβάλας-Πρίνου και i) η ακτοπλοϊκή γραμμή Κεραμωτής-Θάσου, όπου τα κλασικά και συμβατικά τύπου Ε/Γ – Ο/Γ πλοία των εταιρειών ανταγωνίζονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες ανταγωνισμού.

6. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου στην ακτοπλοϊκή γραμμή Καβάλας-Πρίνου (13 ν.μ.) την περίοδο Ιανουαρίου 2004 – Σεπτεμβρίου 2005 δραστηριοποιήθηκαν οι εταιρείες α) Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Θάσου Α.Ε. (ΑΝΕΘ), και β) η Κοινοπραξία Ε/Γ – Ο/Γ Πλοίων Καβάλας-Θάσου.

Στην ακτοπλοϊκή γραμμή Κεραμωτής-Θάσου (6 ν.μ.) εκτός των προαναφερόμενων εταιρειών δραστηριοποιήθηκε η εταιρεία Παναγία της Ασσίνου Α.Ε. με ένα πλοίο. Τα μερίδια που οι ανωτέρω ναυτιλιακές εταιρείες κατείχαν στις σχετικές αγορές είναι τα ακόλουθα:

2004 ΓΡΑΜΜΗ ΚΑΒΑΛΑΣ – ΠΡΙΝΟΥ										
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		Φ.Γ.		Ι.Χ.		ΔΙΚ.ΤΡΙ.		ΛΕΩΦ.	
	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο
ΑΝΕΘ	209.715	65,31%	11.618	53,45%	25.261	61,22%	5.783	68,02%	77	77,78%
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	111.394	34,69%	6.693	36,55%	16.004	38,78%	2.719	31,98%	22	22,22%

Πηγή: Κεντρικό Λιμεναρχείο Καβάλας / Τμήμα Λιμενικής Αστυνομίας (έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 6921/2.11.2005)

2005 (έως 9 ^{ος}) ΓΡΑΜΜΗ ΚΑΒΑΛΑΣ – ΠΡΙΝΟΥ										
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		Φ.Γ.		Ι.Χ.		ΔΙΚ.ΤΡΙ.		ΛΕΩΦ.	
	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο
ΑΝΕΘ	212.562	75,51%	8.068	67,25%	24.323	64,36%	4.851	71,79%	81	86,17%
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	68.928	24,49%	3.929	32,75%	13.470	35,64%	1906	28,21%	13	13,83%

Πηγή: Κεντρικό Λιμεναρχείο Καβάλας / Τμήμα Λιμενικής Αστυνομίας (έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 6921/2.11.2005)

2004 ΓΡΑΜΜΗ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ – ΘΑΣΟΥ										
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		Φ.Γ.		Ι.Χ.		ΔΙΚ.ΤΡΙ.		ΛΕΩΦ.	
	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο
ΑΝΕΘ	513.474	56,64%	43.535	57,13%	113.055	54,65%	4.407	55,13%	3.057	66,78%
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	393.038	43,36%	32.675	42,87%	93.827	45,35%	3.587	44,87%	1.521	33,22%

Πηγή: Κεντρικό Λιμεναρχείο Καβάλας / Τμήμα Λιμενικής Αστυνομίας (έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 6921/2.11.2005)

2004 (έως 9 ^{ος}) ΓΡΑΜΜΗ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ – ΘΑΣΟΥ										
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		Φ.Γ.		Ι.Χ.		ΔΙΚ.ΤΡΙ.		ΛΕΩΦ.	
	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο
ΑΝΕΘ	365.822	49,29%	30.571	52,86%	86.827	49,73%	3.416	49,85%	2.264	63,45%
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	376.421	50,71%	27.263	47,14%	87.772	50,27%	3.436	50,15%	1.304	36,55%

Πηγή: Κεντρικό Λιμεναρχείο Καβάλας / Τμήμα Λιμενικής Αστυνομίας (έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 6921/2.11.2005)

2005 (7 ^{ος} - 9 ^{ος}) ΓΡΑΜΜΗ ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ – ΘΑΣΟΥ										
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		Φ.Γ.		Ι.Χ.		ΔΙΚ.ΤΡΙ.		ΛΕΩΦ.	
	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο
ΑΝΕΘ	116.391	45,86%	6.204	50,16%	28.491	45,09%	1.165	39,98%	833	64,42%
ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	125.065	49,28%	5.974	48,30%	30.148	47,71%	1.620	55,59%	452	34,96%
ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΑΣΣΙΝΟΥ Α.Ε.	12.338	4,86%	191	1,54%	4.545	7,2%	129	4,43%	8	0,62%

Πηγή: Κεντρικό Λιμεναρχείο Καβάλας / Τμήμα Λιμενικής Αστυνομίας (έγγραφο με αριθμ. πρωτ. 6921/2.11.2005)

7. Σύμφωνα με την παρ. 11 της Κ.Υ.Α. 3323/1/01/05/26-05-2005, οι ναυτιλιακές εταιρείες μπορούν να προβαίνουν σε πάσης φύσεως εμπορικές εκπτώσεις επί των ναύλων επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων. Το ποσοστό έκπτωσης επί των ναύλων καθορίζεται ειδικότερα από τις πλοιοκτήτριες εταιρείες, οι οποίες έχουν υποχρέωση να γνωστοποιούν το ποσοστό αυτό στο επιβατικό κοινό με κάθε πρόσφορο μέσο και να ενημερώνουν έγκαιρα με έγγραφό τους τις αρμόδιες Διευθύνσεις των Υπουργείων Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, καθώς και τις οικείες Λιμενικές Αρχές.

7.1. Η εταιρεία ΑΝΕΘ με το υπ' αριθμ. 10122/10-6-2005 έγγραφό της ενημερώνει ότι παύουν να ισχύουν όλες οι προηγούμενες εκπτώσεις που είχαν ανακοινωθεί και ότι πλέον θα ισχύουν εκπτώσεις έως και 50% σε όλες τις κατηγορίες οχημάτων και επιβατών μόνο όμως για τους μετόχους της εταιρείας και τους μόνιμους πελάτες της, χωρίς να διευκρινίζεται ο όρος του μόνιμου πελάτη και βάση ποιών κριτηρίων καθορίζεται η έννοια του. Κατά δήλωση της η ΑΝΕΘ μεταξύ άλλων αναφέρει ότι με τον όρο μόνιμος πελάτης εννοεί τους επιβάτες που διακινούνται αποκλειστικά με τα πλοία της εταιρείας, σύμφωνα με τις προφορικές αναφορές των πλοιάρχων των πλοίων. Επίσης δεν καθορίστηκε συγκεκριμένο ποσό των παρεχόμενων εκπτώσεων, ούτε ανακοινώθηκαν αυτές στους αρμόδιους φορείς και το κοινό.

7.2. Αυτή η διακύμανση στο ποσοστό των εκπτώσεων, καθώς και η απουσία δημοσίευσης και ανακοίνωσης αυτής στους αρμόδιους φορείς και το επιβατικό κοινό ήταν που προκάλεσε τους ισχυρισμούς της ανταγωνίστριας Κοινοπραξίας Ε/Γ – Ο/Γ Πλοίων Καβάλας-Θάσου περί αθέμιτου ανταγωνισμού σε βάρος της.

7.3. Από την πλευρά του το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, μετά την προηγηθείσα έγγραφη ενημέρωση του από την ΑΝΕΘ για την παροχή εκ μέρους της εμπορικών εκπτώσεων στο επιβατικό κοινό, έκρινε ότι υπάρχει ασάφεια και αοριστία στη σχετική ανακοίνωση της εν λόγω εταιρείας ως προς τον χαρακτηρισμό “μόνιμος πελάτης”, καθώς και ότι δεν προέκυπτε σαφώς το είδος των παρεχόμενων εκπτώσεων και το ποσοστό της χορηγούμενης έκπτωσης.

Για τους λόγους αυτούς, το Κ.Λ. Καβάλας ζήτησε από την εταιρεία ΑΝΕΘ με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3323/6/1/1-7-05 έγγραφό του να διευκρινίσει τον παραπάνω χαρακτηρισμό, καθώς και να αποστείλει αναλυτικό πίνακα με το ποσοστό μείωσης για κάθε κατηγορία επιβατών και οχημάτων στις παραπάνω γραμμές.

Επειδή η εταιρεία ANEΘ δεν συμμορφώθηκε με τις ανωτέρω αιτήσεις του YEN το Λιμεναρχείο Καβάλας κοινοποίησε σ' αυτήν το υπ' αριθμ. 220935/06-05 έντυπο σήμα, με το οποίο την ενημέρωνε εκ νέου για την ασάφεια των παρεχόμενων εκπτώσεων και τέλος με το υπ' αριθμ. 291259/06-05 έντυπο σήμα του YEN παραγγέλλεται στο Κ.Λ. Καβάλας να επιβάλει κυρώσεις στην ANEΘ για τους ανωτέρω λόγους, οι οποίες και επιβλήθηκαν.

8. Από πλευράς δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού αυτό που ενδιαφέρει είναι ο ελεύθερος καθορισμός έκπτωσης επί των ναύλων από τις πλοιοκτήτριες εταιρείες. Όπως αποδείχθηκε από την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, τόσο η ANEΘ, όσο και η Κοινοπραξία προέβαιναν σε έκπτωση 50% επί της τιμής των εισιτηρίων τους. Το αν οι δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις τηρούν ή όχι τις ανακοινωθείσες εκπτώσεις, ή υπό ποιες προϋποθέσεις τις τηρούν, δεν ενδιαφέρει κατ' αρχήν το δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού, και επομένως δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Στην αρμοδιότητα της Ε.Α. θα ενέπιπτε η περίπτωση όπου η έκπτωση του 50% που παρείχετο ήταν κάτω του κόστους της διαδρομής και χορηγείτο από επιχείρηση που κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά, με σκοπό να εκτοπίσει τους ανταγωνιστές της από τη σχετική αγορά.
9. Από την εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού και την προφορική διαδικασία δεν προέκυψε ότι συντρέχει οιαδήποτε από τις δύο ανωτέρω προϋποθέσεις.
10. Η Ε.Α. ασχολείται με ζητήματα θαλασσίων ενδομεταφορών, μόνον αν παραβιάζεται ο ν. 703/77, όπως προκύπτει από το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 3260/2004, σύμφωνα με το οποίο «οι διατάξεις των άρθρων δωδέκατου έως δέκατου έκτου του πρώτου μέρους του ν. 2932/2001 (ΦΕΚ 45 Α') που αφορούν στη Ρυθμιστική Αρχή Θαλασσίων Ενδομεταφορών (Ρ.Α.Θ.Ε.) καταργούνται. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.) είναι αποκλειστικά αρμόδια για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού στις θαλάσσιες ενδομεταφορές, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 703/1977 (ΦΕΚ 278 Α'), όπως κάθε φορά ισχύουν».
11. Επομένως, η άποψη της καταγγέλουσας ότι στον τομέα των θαλασσίων ενδομεταφορών η Ε.Α. είναι αρμόδια και για θέματα αθέμιτου ανταγωνισμού δεν βρίσκει έρεισμα στη διατύπωση της διάταξης που οριοθέτησε το πεδίο δράσης της Ε.Α. στον εν λόγω τομέα.
12. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 703/77, απαγορεύεται από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της σχετικής αγοράς. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση δύναται να συνίσταται ιδίως:
 - α) στον άμεσο ή έμμεσο εξαναγκασμό προς καθορισμό είτε των τιμών αγοράς ή πωλήσεως είτε άλλων μη εύλογων όρων συναλλαγής.
 - β) στον περιορισμό της παραγωγής, της κατανάλωσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης επί ζημία των καταναλωτών.
 - γ) στην εφαρμογή άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως στην αδικαιολόγητη άρνηση πωλήσεων, αγορών ή άλλων συναλλαγών κατά τρόπο, ώστε ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

δ) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων, πρόσθετων παροχών ή σύναψης πρόσθετων συμβάσεων που από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνθήκες δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

12.1. Προϋποθέσεις επομένως εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης είναι: α) Υποκείμενο της απαγορευμένης συμπεριφοράς να είναι μια ή περισσότερες επιχειρήσεις, β) Η ύπαρξη δεσπίζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της σχετικής αγοράς, και γ) Η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπίζουσας θέσης.

12.2. Προκειμένου να θεμελιωθεί αν συντρέχει εν προκειμένω παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/77, ερευνητέο είναι κατά πόσον η συμπεριφορά της ANEΘ στην υπό κρίση υπόθεση πληροί τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

13. Τα άρθρα 1 και 2 του ν. 703/77 καταλαμβάνουν μόνο συμπεριφορές επιχειρήσεων. Στην έννοια της επιχείρησης εμπίπτει κάθε φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα – ήτοι δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά προϊόντων ή και υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά – ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και από τον τρόπο χρηματοδότησής του (ΔΕΚ απόφαση της 23-4-1991, C-41/90, Holner και Elser; Συλλ. 1991, σελ. I-1979, σκέψη 21, απόφαση της 17-2-1993, C-159 και 160/91, Poucet και Piste v. Assurances Générales de France, Συλλ. 1993, σελ. I-637, σκέψη 17, απόφαση της 18-6-1998, C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1998, σελ. I-3851, σκέψη 36).

Δύο είναι οι βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη επιχειρήσεων υπό το πρίσμα των κοινοτικών και εθνικών κανόνων ανταγωνισμού: α) αυτονομία οικονομικής δράσης, και β) πλήρης ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η εκάστοτε οικονομική δραστηριότητα.

13.1. Η εταιρεία ANEΘ αποτελεί επιχείρηση, κατά την έννοια των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77. Άλλωστε, η ίδια η ANEΘ αναλαμβάνει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που σχετίζονται με την άσκηση των δραστηριοτήτων που έχει αναλάβει.

13.2. Για την Κοινοπραξία Ε/Γ – Ο/Γ Πλοίων Καβάλας-Θάσου ανακύπτει το ερώτημα αν πρέπει να θεωρηθεί μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων.

Η Κοινοπραξία μπορεί να δημιουργήθηκε κατόπιν συμφωνίας δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων, εν τούτοις από απόψεως λειτουργίας η Κοινοπραξία μπορεί να δράσει είτε ως μία επιχείρηση, είτε ως ένωση επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή κρίνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση η Κοινοπραξία μπορεί να θεωρηθεί ως μια επιχείρηση και όχι ως ένωση επιχειρήσεων, καθώς τη λειτουργία της χαρακτηρίζει: α) κοινή τιμολογιακή πολιτική, β) κοινά καθοριζόμενα δρομολόγια, γ) ο καταναλωτής δεν έχει τη δυνατότητα άμεσης επιλογής πλοίου, παρά μόνον έμμεσης επιλογής, δηλ. μέσω της ώρας αναχώρησης (βλ. απόφαση 210.ΙΙΙ/2002, Ολ. Ε.Α.).

14. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην υπόθεση Continental Can (EEL 7/8-1-1972) όρισε τη δεσπίζουσα θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη

ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών, των αγοραστών ή προμηθευτών της.

Επίσης το ΔΕΚ όρισε την έννοια της δεσπόζουσας θέσης ως την οικονομική ισχύ μιας επιχείρησης, η οποία είναι σε θέση να παρεμποδίζει τη διατήρηση ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην εκάστοτε σχετική αγορά, με αποτέλεσμα η εν λόγω επιχείρηση να έχει τη δυνατότητα να δρα ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες ή ακόμη και τους καταναλωτές.

Γίνεται δηλαδή κατανοητό ότι τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και από το ΔΕΚ υιοθετείται μια διασταλτική και αφηρημένη προσέγγιση της έννοιας της δεσπόζουσας θέσης, αφού η ισχύς της επιχείρησης θα πρέπει να εξετάζεται και αποδεικνύεται όχι μόνο με βάση τα οικονομικά της στοιχεία, αλλά σε συνδυασμό και με άλλους παράγοντες, οι οποίοι είναι ικανοί να της προσδώσουν ανεξαρτησία δράσης στη σχετική αγορά.

14.1. Με βάση τα παραπάνω η Επιτροπή κρίνει ότι στην ακτοπλοϊκή γραμμή Κεραμωτής-Θάσου δεν τεκμηριώνεται δεσπόζουσα θέση για την ΑΝΕΘ, αφού τα μερίδια αγοράς στη γραμμή αυτή είναι σχεδόν ισομερώς διανεμημένα στις δύο βασικές ανταγωνίστριες εταιρείες - δηλ. ΑΝΕΘ και Κοινοπραξία - ενώ στην ίδια γραμμή, το μερίδιο της κοινοπραξίας υπερβαίνει, σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό της ΑΝΕΘ, όπως προκύπτει από τους προαναφερόμενους πίνακες.

14.2. Στην ακτοπλοϊκή γραμμή Καβάλας-Πρίνου, η οποία έχει μικρότερη κίνηση, η ΑΝΕΘ κατέχει για το 2005 και έως το Σεπτέμβριο στις κατηγορίες επιβατών, δίκυκλων – τρίκυκλων και λεωφορείων μερίδιο άνω του 70% (75,51%, 71,795 και 86,17% αντίστοιχα).

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι κατά το έτος 2005 τα μερίδια της ΑΝΕΘ στις ως άνω κατηγορίες αυξήθηκαν κατά 15,6%, 15,5% και 10,8% αντίστοιχα σε σχέση με το 2004.

Ακόμη και αν υποτεθεί ότι τα συγκεκριμένα μερίδια της ΑΝΕΘ στην ως άνω αγορά συνιστούν ένδειξη δεσπόζουσας θέσης (βλ. Peter R. Willis, Introduction to EU Competition Law, LLP 2005, σ. 124), εν τούτοις η απόκτηση δεσπόζουσας θέσης από μόνη της δεν συνιστά κατάχρησή της.

15. Από τα στοιχεία του φακέλου και από την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν μπορεί να καταλογισθεί σε βάρος της ΑΝΕΘ καταχρηστική συμπεριφορά. Και τούτο διότι:

15.1. Η έκπτωση του 50% που δινόταν στους μόνιμους πελάτες δεν αποτελούσε έκπτωση κάτω του κόστους της διαδρομής, και αυτό προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, όπου διαπιστώνεται ότι οι εταιρικές χρήσεις και των δύο ανταγωνιστριών επιχειρήσεων (Κοινοπραξία – ΑΝΕΘ) ήταν κερδοφόρες. Γεγονός που επιβεβαίωσε και ο ίδιος ο εκπρόσωπος της καταγγέλουσας, κατά την ακροαματική διαδικασία, επικαλούμενος μόνον τον κίνδυνο μελλοντικών δυσκολιών στην αντικατάσταση των πλοίων από την μείωση της κερδοφορίας τους.

- 15.2. Εάν εξαιρεθεί η εποχή που η ANEΘ αποτελούσε κι αυτή μέρος της Κοινοπραξίας μέχρι το έτος 2002 οπότε και εξήλθε, η ανώτατη τιμή που δηλωνόταν από τις δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις στην πράξη ποτέ δεν ακολουθείτο, αλλά αντίθετα εφαρμόζετο συστηματικά η έκπτωση του 50%, η οποία κατέληξε να είναι η πραγματική τιμή, όπως αυτή διαμορφώθηκε τελικά στη σχετική αγορά.
- 15.3. Η ANEΘ παρά τα πράγματι υψηλά μερίδια αγοράς της σε κάποιες από τις σχετικές αγορές που δραστηριοποιείται, σε καμιά περίπτωση δεν δρα ανεξάρτητα από το βασικό ανταγωνιστή της, δηλ. την Κοινοπραξία. Το γεγονός ότι η ANEΘ χρεώνει εισιτήρια με έκπτωση μέχρι και 50% εξηγείται και από την ανάγκη της να ανταποκριθεί στον έντονο ανταγωνισμό που υφίσταται από την Κοινοπραξία, η οποία επίσης προβαίνει σε αντίστοιχες εκπτώσεις.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποφαινεται ότι:

- A. Η εκπτωτική πολιτική των ναυτιλιακών εταιρειών, εφόσον δεν αποτελεί αντικείμενο σύμπραξης ή έκφανση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Ανταγωνισμού.
- B. Η ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΑΣΟΥ Α.Ε. στη σχετική γεωγραφική αγορά της ακτοπλοϊκής γραμμής Κεραμωτής-Θάσου δεν έχει δεσπόζουσα θέση και επομένως δεν τίθεται θέμα κατάχρησης αυτής,
- Γ. Στη σχετική γεωγραφική αγορά της ακτοπλοϊκής γραμμής Καβάλας-Πρίνου, όπου υπάρχουν ενδείξεις δεσπόζουσας θέσης, δεν αποδείχθηκε ότι η ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΑΣΟΥ Α.Ε. προβαίνει σε κατάχρηση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας.

Η απόφαση εκδόθηκε την **25^η Σεπτεμβρίου 2007**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 7 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β' 1890/29.12.2006).

Ο Πρόεδρος

Η Συντάκτρια της Απόφασης

Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

Γεωργία Μπεχρή-Κεχαγιόγλου

Η Αναπληρώτρια Γραμματέας

Όλγα-Ανίτα Ραφτοπούλου